

forhandle Rugbrød, ikke ere underkaftebe den ſamme Beſtemmelse, er Forholdet ikke ganſte rigtig. Det vilde viſt i det Hele være heldigere, om man kunde komme bort fra den Beſtemmelse, at Brødene ſhulle have en vis beſtemt Vægt, og man derimod kunde ſtile henimod, at det overlodes til Enhver at bage Brødene, i hvilken Størrelſe han vilde, men at Forhandlerne ſolgte dem efter Vægt. I hvert Fald er det, ſom ſagt, forekommet os, at Sagen trænger til Overveileſe, og det er jo heller ikke Andet, Indſtillingen gaa ud paa; jeg ſtal derfor anbefale Thinget at ſlutte ſig til Udvalgets Indſtilling.

Indſtillingen under Nr. 3 ſtøttes af et Mindretal, men da jeg ſelv hører dertil, maa jeg maafte med et Par Ord omtale den med det Samme. I Betænkningens Nr. 24 er mit Navn feilagtig opført ſom tilhørende baade Fletallet og Mindretallet, i dette Tilfælde hører det til Mindretallet. Andragendet er ligesom andre Andragender, der iaar have været tilſtillede Udvalget, fremkommet fra Handlende og Handelsforeninger i 49 Kjøbstæder og gaar ud paa en Ophævelse af det gamle Reſkript af 14de Februar 1741, hvorved der hjemles Beboerne af Hammerum med flere Herreder Ret til overalt i Danmark at forhandle de i diſſe Herreder ved Huſflid forarbejdede Uldvarer, og Indſtillingen af Mindretallet gaar ud paa at henviſe Sagen til Indenrigsministeren. Jeg for mit Vedkommende kan ikke Andet end give Andragendet Ret i, at det ikke er ganſte tidsvarende at beholde dette gamle Privilegium. Andragendene gjøre gjældende, at denne Ret ikke længere bruges paa den Maade, ſom oprindelig har været tilſigtet. Forholdene ere jo meget forandrede, og det ſes ogſaa, naar man gjennemlæſer det gamle Reſkript fra det forrige Aarhundrede, at det, ſom der nærmest er tænkt paa, er egentlig ikke ſaa meget det, ſom nu foregaar. Det gjøres gjældende i dette Reſkript, at det ſtal være diſſe Folk uforment at ſælge de Varer, ſom de ved deres egne Hænder forarbejde, ſælge dem, til hvem de lyſte, og ſom de med Befvemmelighed kunne afſætte dem til (Th. Nielsen: Der ſtaar ikke „med egne Hænder“!). Det ſtaar i det gamle Reſkript fra 1741. (Th. Nielsen. Det ſtaar i Motiverne og ikke i Reſkriptet!). Men det er alſaa Meningen, at dette Moment ſtal være afgjørende. Nu ſiges det imidlertid, at det ſaa langfra er Tilfældet, at de Varer, ſom forhandles fra diſſe jydſke Herreder, med Nette kunne betragtes ſom Huſflidsfager, at de tvertimod for en ſtor Del fabrikeres paa Maſſine og maafte ſlet ikke alene i diſſe Herreder, men ogſaa i andre Egne af Landet, ſaaledes i Aarhus og formodentlig ogſaa i Kjøbenhavn. Grunden til, at Befolkningen i denne Egn tidligere har ſaaet en

ſaadan Forret, laa jo viſt nok deri, at den hørte til Danmarks fattigſte Egne, der ikke kunde ernære ſig ved Jordbrug, og da Egnens Forbindelses- eller Samsværelsforhold langfra vare ſaa udviklede, ſom de nu ere, kunde det maafte have ſin Vanſkelighed at faae diſſe Huſflidsvarer afſatte til nogenlunde rimelige Priſer (Auber: Herringbanen var ikke dengang kommen!). Nei, Herringbanen fandtes ikke dengang. Nu ere Forholdene derimod anderledes. Herring, ſom egentlig danner Midtpunktet for denne Egn, er en opblomſtrende, intelligent By med Jernbane og Realkſkole og i det Hele en By, ſom følger med Tiden. Den har ikke blot forholdsvis tidlig ſaaet en Jernbaneforbindelse ſſpaa, nu ſaar den ſnart en Jernbaneforbindelse veſtpaa; det kan aabenbart ikke ſiges, at Folk, ſom bo i denne Egn, have ſaa vanſkeligt ved at komme af med deres Varer, at det ſkulde være fornuødent for denne Afſætnings Skyld at opretholde et Privilegium, hvorefter de unge Karle, ſaaſnart de ere 20 Aar, ſaae Lov til at gaa hele Landet rundt med Uldvarer, ſom tilmed ikke ere fabrikerede paa Stedet. Jeg har ſpurgt Folk fra Herring, hvad de mente om Sagen, og de have ſagt til mig: Lad os blot ſaae dette Privilegium hævet jo før jo hellere, thi de unge Folk, ſom vi ſkulde have til at beſtille Noget hjemme, reiſe ſtrag deres Vet, de ville hellere gaa omkring med Uldtøi. Nogle af dem tjene ganſte viſt Penge, men de blive i Kjøbenhavn, ſom de endda tilbage til deres Hjemſtaavn, ſaa kunde det have nogen Betydning. Unegtelig er der Mange, ſom komme tilbage, men de ere i en ſaadan Tilſtand, at der ikke er nogen Nytte at ſaae af dem. (Berg: Staar det i Andragendet?) Nei, det ſtaar ikke i Andragendet, men det er jo ikke urimeligt, at det kan forholde ſig ſaaledes; i ethvert Fald behøver man ikke at have færdebes meget i Kjøbenhavn for at have lagt Mærke til, at der er mange af diſſe Folk, ſom ikke vilde være ſtillede til at tage fat paa Arbeidet hjemme. Jeg ſtal alſaa med denne Motivering anbefale Thinget at vedtage den Mindretalsindſtilling, ſom foreligger. Med Henſyn til det Andragende, der er indſtillet af det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgfreds (Buſſ) ſtal jeg ſige, at det hører til den Slags Andragender, ſom Udvalget iſølge Praxis ikke godt kan gjøre nogen Indſtilling om. Der foreligger nemlig til Behandling et Lovforſlag om den ſamme Gjenſtand. Der kunde maafte nok være dem, der mene, at der ingen Udfigt er til, at dette Lovforſlag vil kunne gjenneſføres i denne Samling, efterſom den er rykket ſaa langt frem ſom den er; jeg kan ogſaa ſige, at Udvalget, ſom er blevet nedſat med Henſyn til dette Lovforſlag, har havt det Uheld, at det førſt valgte Medlem